

Paradisos no gaire idíl·lics

“**N**o som tan diferents, Teodosia. Vosaltres negres per fora. Nosaltres negres per dins. Som es mateix vist de costats diferents. Per això t'estimi”, li deixa anar en Manel a la dona negra que tenia cura d'ell en l'etapa final de la seva vida a Fernando Poo. La Teodosia li va respondre que ell no l'estimava sinó que la necessitava. Manel va ser clar: “I què és l'amor, si no?” Què és l'amor i què és la mort, les grans incògnites de la vida humana en totes les civilitzacions, són també les preguntes freqüents dels protagonistes de *I demà, el paradís*, la tercera novel·la d'Antoni Vives (Barcelona, 1965). Una narració coral, amb dos espais ben diferenciats, Guinea Equatorial i la població de Cadaqués, i amb dos períodes vitals prou distants, les dècades d'abans de la Guerra Civil i els anys cinquanta i seixanta del segle passat, que es retroben en el desenllaç.

La dualitat més notable del relat és la dels dos protagonistes i principals narradors de la història. Per una banda, en Manel Berenguer, un mestre d'aixa a Cadaqués en la seva joventut i que, exiliat, continuava fent vaixells a Guinea amb el seu fill Tià. Per l'altra, la Teresa, que després de deambular per la Barcelona ensopida de la postguerra i pels estius de Cadaqués, accepta casar-se a distància amb Alberto, el terratinent més conegut de la colònia espanyola.

Les veritats com un puny que explica Manel en la seva delirant agonia sobre el Cadaqués d'abans de la guerra conformen una radiografia de la població, aleshores molt aïllada.

Les lluites internes i faccioses per fugir de la fam i les tensions latents que les enveges i les desigualtats han generat durant segles, amb l'afegit de les decepcions sentimentals i familiars, conformen un relat colpidor. Però encara el superen les vivències i els canvis viscuts en els anys a Guinea, on la convivència entre nadius sense drets i colonitzadors despotics genera una violència esfereïdora.

La Teresa, que amb prou frivolitat va al cor de l'Àfrica a la recerca del paradís, explicarà en cartes a la seva filla les il·lusions primerenques i com es van esmorteint amb el pas del

temps. A les desavinences amb el seu marit autoritari s'hi afegirà el xoc racial latent que genera una ira soterrada de conseqüències funestes. Serà la mateixa Teresa, que tornarà amb la seva filla a Cadaqués, també protagonista i parcial narradora dels canvis profunds que viurà la població als anys seixanta. L'arribada massiva del turisme, barceloní i estranger, que converteix la població en un referent *progre*, contrasta amb el xoc traumàtic entre vilatans i forasters, que esquitxa la placidesa de la població.

La fauna humana és el capital més preuat de la novel·la, amb un bon grapat de personatges atractius i sorprenents, com la bruixa Xangó a Guinea i la fetillera Carme de Cadaqués. Amb els seus sortilegis, remeis i saviesa heretats, es converteixen en sàvies conselleres i apaivagadores en els moments traumàtics que es viuen en la narració. Dalí i Gala també formen part d'aquesta fauna, amb picades d'ullet a personatges calcats a García Lorca i a Josep Pla.

Una prosa atractiva i culta, una trama que va alternat amb saviesa esdeveniments passats i presents, però un desenllaç potser massa previsible, basteixen una novel·la atractiva que afegeix solidesa al llegat literari d'Antoni Vives, tercer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona. Un autor que va sorprendre el 2010 amb la novel·la *El somni de Farringdon Road*, un home natge a les Brigades Internacionals de la Guerra Civil, que es va endur el premi Crexells, i que el 2012 publicava *Les banderes de l'1 d'abril*, una recreació de la lluita entre guanyadors i perdedors després del mateix conflicte. *

Antoni Vives
és el tercer tinent
alcalde de
l'Ajuntament de
Barcelona
JUANMA RAMOS

**I DEMÀ,
EL PARADÍS**
Antoni Vives

Editorial: La Magrana
Barcelona, 2014
Pàgines: 396
Preu: 20 euros

Sobredosi de melodrama

Una de les definicions que ofereix el diccionari quan es busca el significat del mot *melodrama* és “situació artificialment tràgica i exagerada”. Des d'aquesta referència, *El far entre oceans* és, clarament, un melodrama, ja que presenta una situació molt artificialment tràgica i notablement i desmesurada exagerada.

Donar per bona la novel·la amb el redactat definitiu és una opció vàlida si es busca l'aprovació d'un públic que se senti a gust amb el potineig inversemblant dels sentiments dels personatges protagonistes, que no dubti a empassar-se sense protestes unes

situacions que se situen més enllà de la versemblança i que esperi amb una certa ànsia una versió cinematogràfica elaborada amb permissivitat davant uns nivells de sucre conceptual que atempten clarament contra la salut –espiritual.

L'arrencada és vàlida: un excombatent australià torna a casa un cop acaba la Primera Guerra Mundial i busca en l'ofici de faroner l'aïllament que li ha d'aportar una certa pau a l'esperit, però coneix una noia i la seva vida enfila cap a l'imprevist.

En els primers compassos de la novel·la, una ambientació general plausible i una cer-

ta solidesa en els personatges principals generen unes expectatives que sestronquen aviat: l'aparició d'una barca de remes amb un cadàver i una nena petita marquen un canvi de to que espatlla irremediablement tot el que li ve al darrere.

A partir d'aquest moment, els personatges esdevenen unidimensionals i progressivament increïbles, i els secundaris que s'hi afegixen no aporten el contrapunt que caldria per a equilibrar una composició que sotsobra en un mar d'avorriments per una més que presumible manca d'ofici d'una timonera que es revela com a autocomplaent. *

**EL FAR ENTRE
OCEANS**
M.L. Stedman.

Traducció: Marc Rubió
Editorial: Edicions 62
Barcelona, 2013
Pàgines: 416
Preu: 19 euros